

A douăsprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Beijing (China), 21–25 iulie 2014

Problema pentru competiția pe echipe

Este dat textul *Declarației universale a drepturilor omului* în română și în armeană. Propozițiile în armeană sunt date în transcripție cu caractere latine, în ordine alfabetică.

Determinați corespondențele dintre propozițiile în armeană și cele în română.

—*Boris Iomdin, Ivan Derjanski*

---

1. (a) Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi.
(b) Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității.
2. (a) Orice persoană se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.
(b) În afară de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sunt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări a suveranitate.
3. Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale.
4. Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în servitute; sclavajul și comerțul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.
5. Nimeni nu va fi supus torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.
6. Fiecare om are dreptul să i se recunoască pretutindeni personalitatea juridică.
7. (a) Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii.
(b) Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare.
8. Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție sau lege.
9. Nimeni nu poate să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.
10. Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acușări în materie penală îndreptată împotriva sa.

11. (a) Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată până când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.
(b) Nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului internațional sau național.
(c) De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai grea decât aceea care era aplicabilă în momentul când a fost săvârșit actul cu caracter penal.
12. (a) Nimeni nu poate fi supus la imixțiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale.
(b) Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixțiuni sau atingeri.
13. (a) Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber și de a-și alege reședința în interiorul granițelor de fiecare stat.
(b) Orice persoană are dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, și de reveni în țara sa.
14. (a) În caz de persecuție, orice persoană are dreptul de a căuta azil și de a beneficia de azil în alte țări.
(b) Acest drept nu poate fi invocat în caz de urmărire ce rezultă în mod real dintr-o crimă nu politică sau din acțiuni contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.
15. (a) Orice persoană are dreptul la o cetățenie.
(b) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa sau de dreptul de a-și schimba cetățenia.
16. (a) Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul și femeia, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie.
(b) Ei au drepturi egale la contractarea căsătoriei, în decursul căsătoriei și la desfacerea ei.
(c) Căsătoria poate fi încheiată numai cu consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.
(d) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.
17. (a) Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură, cât și în asociație cu alții.
(b) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

18. Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățătură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor.
19. Orice persoană are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.
20. (a) Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.
(b) Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație.
21. (a) Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși.
(b) Orice persoană are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa.
(c) Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal și exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.
22. Orice persoană, în calitatea sa de membru al societății, are dreptul la securitatea socială și este îndreptățită ca prin efortul național și colaborarea internațională, ținându-se seama de organizarea și resursele fiecărei țări, să obțină realizarea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea sa și libera dezvoltare a personalității sale.
23. (a) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului.
(b) Toți oamenii, fără nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru muncă egală.
(c) Orice om care muncește are dreptul la o retribuție echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure atât lui, cât și familiei sale, o existență conformă cu demnitatea umană și completată, la nevoie, prin alte mijloace de protecție socială.
(d) Orice persoană are dreptul de a întemeia sindicate și de a se afilia la ele pentru apărarea intereselor sale.
24. Orice persoană are dreptul la odihnă și recreație, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă și la concedii periodice plătite.
25. (a) Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei sale, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, și dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa.
(b) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire deosebite.
(c) Toți copiii, fie că sunt născuți în cadrul căsătoriei sau în afara acesteia, se bucură aceeași protecție socială.

26. (a) Orice persoană are dreptul la învățătură.
(b) Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește nivelul elementar și general.
(c) Învățământul elementar trebuie să fie obligatoriu.
(d) Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe bază de merit.
(e) Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale.
(f) Învățământul trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.
(g) Părinții au dreptul de prioritate în alegerea felului de învățământ pentru copiii lor minori.
27. (a) Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viața culturală a colectivității, de a se bucura de arte și de a participa la progresul științific și la binefacerile lui.
(b) Orice persoană are dreptul la ocrotirea intereselor morale și materiale care decurg din orice lucrare științifică, literară sau artistică al cărei autor este.
28. Orice persoană are dreptul la o orânduire socială și internațională în care drepturile și libertățile expuse în prezenta declarație pot fi pe deplin îndeplinite.
29. (a) Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.
(b) În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om este supus numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute justele cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.
(c) Aceste drepturi și libertăți nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.
30. Nici o dispoziție a prezentei declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta declarație.
-

Succes!